

Voorontwerp Planlastdecreet

Standpunt VVSG 14 februari 2011

1 Situering

Op 17 december 2010 keurde de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet goed 'houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd'. Daarmee geeft de Vlaamse regering uitvoering aan haar voornemen om de planlasten voor lokale besturen drastisch terug te schroeven.

Op 8 november 2010 gaf de Raad van Bestuur van de VVSG op vraag van Vlaams minister Bourgeois al een advies op een eerdere versie van het voorontwerp. In de tekst van 17 december 2010 werd met een aantal elementen van het VVSG-advies rekening gehouden. Zo verdween de mogelijkheid dat 'lokale representatieve instanties' in de plaats van het bestuur zouden kunnen optreden en werd de regeling uitgebreid naar planningsverplichtingen waarmee geen subsidies samenhangen (o.a. lokaal sociaal beleid). De VVSG is verheugd over deze aanpassingen.

Over het algemeen staat de VVSG trouwens achter de uitgangspunten van het voorontwerp van planlastdecreet. Daarmee komt de Vlaamse regering tegemoet aan de VVSG-vraag om de invoering van de beleids- en beheerscyclus (Besluit 25 juni 2010), die nieuwe plannings- en rapporteringsverplichtingen voor de lokale besturen meebrengt, aan te grijpen om drastisch te snoeien in de vele sectorale bepalingen die vaak samenhangen met subsidies.

De VVSG brengt verder in herinnering dat naarmate de Vlaamse overheid meer geormerkte subsidies onderbrengt bij de algemene gemeentelijke financiering (Gemeentefonds, weliswaar met specifieke verdelingsmechanismen), ze ook winsten zal boeken op het vlak van planlastreductie en administratieve vereenvoudiging.

De tekst van 17 december 2010 bevat een aantal elementen waar de VVSG een bijsturing vraagt.

2 Timing

De hieronder vermelde jaartallen passen de bepalingen van het voorontwerp toe op de eerstkomende lokale bestuursperiode. Ze zijn hier enkel vermeld om de timing beter te duiden. Zes jaar later herbegint dezelfde cyclus.

De Vlaamse regering maakt de beleidsprioriteiten waarop lokale besturen in hun eigen meerjarenplan kunnen intekenen uiterlijk op 30 oktober van het verkiezingsjaar (2012) bekend en geeft dan ook de bijhorende subsidieregelingen aan (art. 4, §1). Lokale besturen kunnen dan via hun meerjarenplan 2014-2019 (dat ze opstellen in 2013) aangeven op welke van die prioriteiten ze willen inspelen.

Lokale besturen krijgen tot 15 januari van het eerste jaar van de beleidscyclus (2014) om via hun meerjarenplan die subsidies aan te vragen waarmee ze willen inspelen op de Vlaamse prioriteiten (art. 8).

De Vlaamse regering zal dan uiterlijk op 31 mei van het eerste jaar van de beleidscyclus (2014) aangeven welke van de ingediende aanvragen ze honoreert (art. 9). Op dat moment is de uitvoering van de lokale beleidsplanning echter al volop bezig.

Amendement

Art. 9

~~Uiterlijk op 31 mei van het eerste jaar en, in voorkomend geval, van het vierde jaar van de lokale beleidscyclus moet de Vlaamse Regering de lokale besturen op de hoogte brengen van het al dan niet aanvaarden van de subsidieaanvraag en van de hoogte van het principieel toe te kennen jaarlijkse subsidiebedrag voor de volledige zes jaar, respectievelijk de laatste drie jaar van de lokale beleidscyclus.~~

Uiterlijk twee maand nadat het lokale bestuur de subsidieaanvraag bedoeld in art. 8 heeft ingediend, brengt de Vlaamse regering het lokale bestuur op de hoogte van het principieel toe te kennen jaarlijkse subsidiebedrag voor de volledige zes jaar, respectievelijk de laatste drie jaar van de lokale beleidscyclus.

Commentaar

Door de goedkeuring van de subsidieaanvraag te koppelen aan de meerjarenplanning van het bestuur zelf, belonen we die lokale besturen die ruim voor 31 december van het eerste jaar van de bestuursperiode (2013) klaar zijn met hun meerjarenplan. Bovendien weet een lokaal bestuur dan een stuk eerder waar het qua sectorale of doelgroepsubsidies aan toe is.

3 Rapportering

Het is positief dat de Vlaamse regering de rapportering over de besteding van bepaalde subsidies kan beperken tot eens in de drie jaar (art. 11). De VVSG vraagt zich wel af op welke wijze dat principe vorm kan krijgen wanneer de rapportering gebeurt op basis van de beleidsrapporten die worden aangeleverd in toepassing van het Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 op de beleids- en beheerscyclus. Dat voorziet immers alleen in een jaarlijkse rapportering voorziet via de jaarrekening.

De vorige versie van het voorontwerp bevatte, in tegenstelling tot die van 17 december 2010, volgende bepaling: 'De Vlaamse Regering kan geen bijkomende rapporteringsverplichtingen opleggen.' Dit beschermt lokale besturen tegen administraties die toch weer eigen verantwoordingsstukken aan de besturen zouden gaan vragen.

Amendement

Art. 11

Uiterlijk op 31 juli van elk jaar rapporteert het lokale bestuur over de uitvoering van zijn engagementen. Het lokale bestuur bezorgt daartoe de relevante onderdelen van de door de raad goedgekeurde jaarrekening van het voorafgaande jaar aan de Vlaamse Regering. Daarin geeft het lokale bestuur aan welke activiteiten en prestaties werden verricht of effecten werden bereikt in het kader van de Vlaamse beleidsprioriteiten. De Vlaamse Regering kan geen bijkomende rapporteringsverplichtingen opleggen.

De Vlaamse Regering kan bepalen dat de rapportering kan beperkt blijven tot een driejaarlijkse rapportering.

Commentaar

De toevoeging biedt lokale besturen wat meer garanties dat de rapporteringseisen zich volledig zullen enten op de beleidsrapporten van de beleids- en beheerscyclus.

4 Aanpassing andere decreten en besluiten

Door dit ontwerpdecreet krijgt de Vlaamse regering de bevoegdheid om zelf de noodzakelijke aanpassingen te doen in een 15-tal decreten en besluiten, zodat ze in overeenstemming worden gebracht met het planlastdecreet. Nadien moet het Parlement de decreetswijzigingen bekrachtigen. De vorige versie van het voorontwerp sprak zich niet zo concreet uit over de werkwijze.

De VVSG geeft ter overweging mee dat sommige decreten misschien beter gewoon totaal zouden worden herschreven, omdat bij het aanbrengen van de aanpassingen in de huidige teksten wel eens zeer onleesbare regelgeving zou kunnen ontstaan.

Het voorontwerp zegt verder: 'Zolang de decreten vernoemd in §1 en hun uitvoeringsbesluiten niet zijn gewijzigd, vervangen of opgeheven, blijven ze bestaan met dien verstande dat vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een lokaal bestuur geen sanctie kan krijgen indien het een subsidieaanvraag zoals bedoeld in artikel 8 of een verantwoording van een subsidie zoals bedoeld in artikel 11 indient bij de Vlaamse Regering overeenkomstig de bepalingen van dit decreet.' (art. 13, §2) De VVSG vreest dat dit onvoldoende is om te vermijden dat de Vlaamse overheid zich toch nog blijft beroepen op onderdelen van die sectorale regelgeving, ook al is het planlastdecreet ondertussen in werking getreden.

Daarnaast is het absoluut wenselijk dat ook andere subsidieregelingen voor lokale besturen zo veel mogelijk aangepast worden aan de geest van het planlastdecreet. De aanvragen en verantwoordingen moeten maximaal kunnen gebeuren via de beleidsrapporten die worden aangeleverd door de beleids- en beheerscyclus. De Vlaamse regering moet ook die andersluidende regelingen kunnen wijzigen.

Amendement 1

Art. 13, §2

Indien Zolang de decreten en besluiten vernoemd in §1 en hun uitvoeringsbesluiten niet zijn gewijzigd, vervangen of opgeheven bij de inwerkingtreding van dit decreet, kan de Vlaamse regering zich niet meer op beroepen op de bepalingen in die decreten en besluiten die in strijd zijn met dit decreet blijven ze bestaan met dien verstande dat vanaf de inwerkingtreding van dit decreet. eEen lokaal bestuur kan geen sanctie kan krijgen indien het een subsidieaanvraag zoals bedoeld in artikel 8 of een verantwoording van een subsidie zoals bedoeld in artikel 11 indient bij de Vlaamse Regering overeenkomstig de bepalingen van dit decreet.

Toelichting

We willen met dit amendement absoluut vermijden dat een niet tijdige aanpassing van de sectorale regelgeving ertoe zou leiden dat de Vlaamse overheid zich toch blijft beroepen op de bepalingen van de oude regelgeving om bepaalde verantwoordingen vooraf of achteraf te vragen aan de lokale besturen.

Amendement 2

Art. 13.

§1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om volgende decreten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van dit decreet:

1° het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds;

(...)

15° het decreet van 13 juli 2007 houdende organisatie van de opvoedingsondersteuning.

De Vlaamse regering wordt gemachtigd ook andere decreten of besluiten die subsidieregelingen voor lokale besturen bevatten aan te passen aan de bepalingen van dit decreet.

De besluiten die krachtens deze paragraaf decreetsbepalingen wijzigen, aanvullen, vervangen of opheffen moeten binnen twee jaar na de inwerkingtreding van dit artikel bij decreet worden bekrachtigd.

Toelichting

Door dit amendement krijgt de Vlaamse regering de bevoegdheid om ook andere dan de vermelde decreten en besluiten aan te passen aan het planlastdecreet.

Amendement 3

Art. 13.

§1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om volgende decreten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van dit decreet:

(...)

~~12° het decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid;~~

~~13~~12° het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;

~~14~~13° het decreet van 30 november 2007 betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau;

~~15~~14° het decreet van 13 juli 2007 houdende organisatie van de opvoedingsondersteuning.

Toelichting

Het mobiliteitsdecreet subsidieert niet zozeer een beleid (met jaarlijkse plannen en verantwoordingen), maar eerder het maken van een (vooral ruimtelijk) mobiliteitsplan en de uitvoering van specifieke projecten. In die zin is het gelijkaardig met het decreet op de ruimtelijke ordening, dat gemeenten ook verplicht om (ruimtelijke) plannen te maken. Een verregaande integratie met de ruimtelijke structuurplanning is dan ook wenselijk.

Het uitlichten van het mobiliteitsdecreet uit de lijst van aan te passen decreten, betekent niet dat de VVSG dit decreet zo maar wil behouden. Wat de aanvraag en verantwoording van de subsidies betreft, moet ook hier gewerkt worden op basis van de beleidsrapporten van de beleids- en beheerscyclus. (cf. amendement 2).

5 Inspraak en betrokkenheid

Heel wat sectorale decreten bevatten (vaak stringente) regels over de wijze waarop bij de planningsopmaak de inspraak moet worden georganiseerd. In de meeste gevallen gebeurt dat via de verplichte creatie van een sectorale adviesraad.

Het voorontwerp zegt hierover het volgende: 'De subsidieregelingen zijn onderworpen aan de volgende randvoorwaarden: (...) 4° ze kunnen bepalen dat de lokale besturen moeten aantonen dat ze lokale belanghebbenden hebben betrokken bij de opmaak van de strategische meerjarenplanning.' (art. 6)

Amendement

Art. 6

De subsidieregelingen zijn onderworpen aan de volgende randvoorwaarden: (...) 4° ze kunnen bepalen dat de lokale besturen moeten aantonen dat ze lokale belanghebbenden hebben betrokken bij de opmaak van de strategische meerjarenplanning, zonder dat de wijze waarop dit moet gebeuren aan de lokale besturen kan worden opgelegd.'

Toelichting

Inspraak en betrokkenheid van de bevolking en bepaalde doelgroepen organiseren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid is bijzonder belangrijk. Het verhoogt de kwaliteit en het draagvlak van het beleid. Het Gemeentedecreet (art. 3 en art. 199) en het OCMW-decreet (art. 3 en art. 205) bevatten hierover trouwens specifieke bepalingen.

De VVSG is echter tegen het feit dat adviesraden als (enige) verplicht instrument om aan die betrokkenheid vorm te geven wordt opgelegd. Er zijn naast adviesraden nog heel wat andere manieren om inspraak en betrokkenheid te organiseren.

6 Cofinanciering

Het voorontwerp bepaalt dat: 'De subsidieregelingen zijn onderworpen aan de volgende randvoorwaarden: (...) 3° ze kunnen een cofinanciering vereisen;'

Amendement

Art. 6

'De subsidieregelingen zijn onderworpen aan de volgende randvoorwaarden: (...) 3° ze kunnen een cofinanciering vereisen voor zover die beperkt blijft tot een bedrag dat niet groter is dan het bedrag van de subsidie;'

Toelichting

Zonder de beperking creëert dit artikel een potentieel enorme hefboom voor de Vlaamse overheid om met een minimale inzet van geormerkte subsidies een groot deel van het lokale beleid te gaan regelen.

Ook Europa hanteert bij subsidies vaak het systeem van 1 euro voor 1 euro.

7 Convenanten

De voorbije jaren hebben de convenanten tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen opgang gemaakt. Ze bestaan o.a. voor lokaal milieubeleid en voor noord-zuidbeleid. Kenmerkend is dat een aantal voorwaarden waaraan de gemeenten moeten voldoen dan niet in een decreet of besluit zijn geregeld, maar in het convenant zelf, dat vaak een soort toetredingscontract is.

De VVSG vraagt de Vlaamse overheid uitdrukkelijk dat ook de convenantenregelingen in de analyse wordt betrokken en worden aangepast aan de bepalingen van het planlastdecreet.